

VIẾT ĐOẠN VĂN TRONG VĂN BẢN THUYẾT MINH

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS biết cách sắp xếp ý trong đoạn văn thuyết minh cho hợp lí.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

– Bài học này có tính chất luyện tập, phát hiện chỗ sai, sửa lại cho đúng. Cái sai của các đoạn văn này là chưa biết tách đoạn, thiếu thứ tự trình bày. Và nếu làm đúng thì cần tách đoạn, viết thành từng đoạn một, ý mới rõ.

– Giới thiệu bút bi, trước hết phải giới thiệu cấu tạo, mà muốn thế thì phải chia thành từng bộ phận : ruột bút bi (phần quan trọng nhất), vỏ bút bi, ngoài ra có các loại bút bi. Phần ruột bút bi gồm đầu bút bi và ống mực, loại mực đặc biệt. Phần vỏ gồm ống nhựa hoặc sắt để bọc ruột bút bi và làm cán bút viết. Phần này gồm ống, nắp bút có lò xo. Nhược điểm đoạn văn trên là lộn xộn. Nên tách làm hai đoạn.

– Đoạn văn giới thiệu đèn bàn cũng có nhược điểm tương tự. Nên chia làm mấy phần : phần đèn có bóng đèn, đuôi đèn, dây điện, công tắc ; phần chao đèn, phần đế đèn. Nên tách làm 3 đoạn văn ngắn mà giới thiệu thì hợp lí hơn.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Tìm hiểu cách sắp xếp trong đoạn văn thuyết minh.

Bước 1. Cho HS đọc đoạn văn (a). GV nêu câu hỏi về câu chủ đề. Dễ dàng nhận thấy đó là câu 1. Câu 2 cung cấp thông tin về lượng nước ngọt ít ỏi. Câu 3 cho biết lượng nước ấy bị ô nhiễm. Câu 4 nêu sự thiếu nước ở các nước thứ ba. Câu 5 nêu dự báo đến năm 2025 thì 2/3 dân số thế giới thiếu nước.

Như vậy, các câu sau bổ sung thông tin làm rõ ý câu chủ đề. Câu nào cũng nói về nước.

Bước 2. Cho HS đọc đoạn văn (b). GV nêu câu hỏi về câu chủ đề hoặc từ ngữ chủ đề. Từ ngữ chủ đề là *Phạm Văn Đồng*, các câu tiếp theo cung cấp thông tin về Phạm Văn Đồng theo lối liệt kê các hoạt động đã làm.

Hoạt động 2. Nhận xét và sửa lại đoạn văn thuyết minh bút bi.

Bước 1. GV nêu câu hỏi cho HS nhận thức yêu cầu thuyết minh của đoạn văn, nội dung và nhược điểm của nó.

Bước 2. Nếu giới thiệu cây bút bi thì nên giới thiệu thế nào ? Đoạn văn trên nên tách đoạn và mỗi đoạn viết lại thế nào ? GV yêu cầu HS làm bố cục ra giấy, GV kiểm tra và cho HS sửa lại đoạn văn trên.

Hoạt động 3. Nhận xét và sửa lại đoạn văn viết về đèn bàn.

Bước 1. GV nêu câu hỏi về yêu cầu đoạn văn và nhược điểm đoạn văn. Yêu cầu chỉ rõ những chỗ không hợp lí.

Bước 2. Nêu cách sửa và viết lại.

– Nên giới thiệu đèn bàn bằng phương pháp nào ? Từ đó nên tách làm mấy đoạn ?

– Mỗi đoạn nên viết như thế nào ?

GV cho HS lập dàn bài vào vở bài tập rồi GV kiểm tra xem HS có làm đúng không, sau đó hướng dẫn cách sửa và viết lại.

Sau hoạt động này cho HS học phần *Ghi nhớ*.

Hoạt động 4. Hướng dẫn luyện tập.

Chọn một hay hai bài để làm. Bài 1 : Viết đoạn Mở bài và Kết bài. Bài 2, có thể mô phỏng đoạn văn viết về Phạm Văn Đồng để viết tiếp về Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nếu chọn bài 3 thì có thể nói SGK *Ngữ văn 8*, tập một có hai phần : phần các bài học và phần mục lục. Về hoạt động này, GV nên tự viết một vài đoạn văn theo yêu cầu để hướng dẫn cho HS.